

Jánosháza és Vidéke

Társadalmi és helyi érdekű hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	8 korona
Félévre	4 korona
Negyedévre	2 korona

Dr. MARTON ADOLF

felelős szerkesztő és kiadó.

NOVÁK PÁL

szerkesztő.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez juttatandók.

Megjelenik minden szombaton.

Nyitlőr sora 40 fillér. Hirdetések meg-
egyezés szerint közöltnak.

Befolyásolja-e az alkohol a tuberkulózis terjedését?

Irta: Dr. Marton Adolf.

Amig nem rendelkezünk oly eszközökkel, amelyekkel a tüdővész terjedését megakadályozhatnánk, addig keresnünk kell az okokat, amelyek azt előidézik, s figyelmeztetnünk kell a közönséget mindazon körülményekre, amelyek közt azon betegséget megkapathatják.

E lap hasábjain megjelent már több cikk külön a tuberkulózisról, külön az alkoholról is, már akkor reámutatunk azon viszonyra, amely fönáll az alkohol és a tuberkulózis közt.

Most részletesebben szólunk ez utóbbiról, statisztikai adatokkal bizonyítjuk be azt, amit a legutóbbi cikkünkben csak állítottunk.

Az ma már kétséget nem szenved, hogy a tuberkulózist, (tüdővész, heptika) a tuberkulózis bacillus idézi elő.

Mielőtt Koch berlini orvostanár ezt felfedezte, már az angol és francia orvosok véleményét kockáztatták, miszerint az idült alkoholizmus a fő oka a tuberkulózisnak.

Az emberi szervezetnek igen sok ovó- és védőeszköz áll rendelkezésére, amelyek a betegséget okozó élősdiek behatolását és azok szaporodását megakadályozhatják.

Az emberi szervezetnek igen sok ovó- és védőeszköz áll rendelkezésére, amelyek a betegséget okozó élősdiek behatolását és azok szaporodását megakadályozhatják.

A tudósok számos kísérlettel bizonyították, hogy egyes állatoknak, ha különféle mérget adtak, ez a szervezetük természetes védőeszközeit annyira meggyöngítette, hogy bizonyos betegséget könnyebben megkaptak, mint az oly állatok, amelyeknek nem adtak mérget. Ezen kísérletek az embernél is bebizonyultak.

Az alkohol az ember háztartása — című cikkünkben kimutattuk, mi az

összefüggést az alkohol és a tuberkulózis közt, megmutattuk az utat, kimutattuk a módot, miként lesz az alkoholisták tuberkulózisosak.

Ezt fejtegette nemrég C. Weichsbaum orvostanár egy bécsi lapban.

A tapasztalat és tudományos kutatások után állíthatjuk, hogy az alkohol mérge a szervezetre. Az alkohol élvezete által, az emberi szervezet a tuberkulotikus fertőzése fogékonyabb lesz, vagyis az oly egyének, akik alkoholt isznak és ki vannak téve a tuberkulotikus fertőzésnek, legtöbbször előbb betegeszenek meg tuberkulózisban, mint azok, akik nem isznak alkoholt.

Erre nézve vannak meggyőző bizonyítékok.

Nézzünk néhány statisztikát, Imbert 131 férfi iszákosnál 11.4 százalék, nőknél 10.3 százalék. Raymond 62 munkaképtelen iszákosnál 22 százalék tuberkulózis; Imbaut 248 iszákos halálesséténél 19.7 százaléknak tuberkulózis volt az oka, ugyanő egy kórháznál 66.6 százalék. Roux 31.3 százalék. Jaguel 71.4 százalék, Borbély 88 százaléka alkoholistának tuberkulózisban halt el.

Tirk kimutatta, a porosz statisztikából, hogy (1884—1893) 1000 pincer közül, (akik bormérésnél voltak aikalalmazva) 528 tuberkulózisban haltak el. A belga statisztikai hivatal szerint 1000 közül 666. Az angol statisztika szerint

2 és félszer nagyobb a halálozás, mint más foglalkozásnál. Befolyásolja a rossz lakás, a füstös levegője is.

Bauy szerint Koppenhágában az 1886 és az 1895. évben a delérium trémesbe elhaltaknál a bonszolat szerint egyötödön tuberkulózis is volt. Weichsbaum tanár klinikáján 262 delériumban elhaltak, 37 százalék tuberkulózis volt.

Ezen statisztikai adatokra, ha nem is helyeznénk egy súlyt, de az tény, hogy oly országokban, ahol rendkívül

nagy az alkoholfogyasztás, ott nagy is a tuberkulózisban elhaltak száma, és viszont. Lavarenne szerint Franciaországban azon városokban haltak el feltűnő nagy számban, ahol sok az alkoholisták. Brefagneban és Nomenaban emelkedett, mikor az alkoholban is jobban terjedett.

A szerencseneknél az iszákossággal lépést tart a tuberkulózis, részint a chinaiaknál, hol rendkívül mértékletesen élnek, kevés alkoholt fogyasztanak, Martin-E. szerint, sokkal ritkább a tuberkulózis, mint az európaiaknál. Mily befolyást gyakorol az alkohol a tuberkulózisra mutatják az állatkísérletek.

Említést érdemel Laitimen, aki nyulakon tanulmányozta az alkohol befolyását a tuberkulotikus fertőzésre, még pedig kevesebb és nagyobb mennyiségű alkohollal. Átlag annyit adott, ami az embert egy napon 1 1/2 liter sör fogyasztásának megfelel.

A kísérlet úgy történt, hogy az állatok kezdetben hosszabb időn keresztül naponta bizonyos mennyiségű alkoholt kaptak, és tuberkulózis bacilliók fertőzték. Ugyanakkor fertőzött oly állatokat, amelyek semmiféle alkoholt azon időn keresztül nem kaptak.

Ugy is történt, hogy előbb fertőzte az állatokat, és utólag adott nekik alkoholt:

Mit észleltek ekkor?

Az állatok, melyek előbb alkoholt nem kaptak, de a szerek beéréskezésével tovább éltek, vagy egyáltalában meg sem haltak. Viszont az alkohollal táplált állatok a tuberkulózis fertőzés folytán mind meghaltak ennek egy része; Laitiven tanulmányozta az alkoholisták állatok utódainak az ellentálló képességét is. 36.76 százaléka holtan jött a világra, vagy csak rövid ideig éltek.

Achard és Gaillard szerint tengeri malacoknál alkohollal táplált és *bubola cervi* által fertőzöttek 63 nap után meghaltak, viszont azok az állatok me-

lyek alkoholt nem kaptak 174 napig éltek. A klinikai tapasztalat is bizonyítja, hogy az alkoholista sokkal fogékonyabb ezen fertőző betegségre, mint aki mértékletlen életmódban él.

Az alkohol által nem csak fogékonyabb az illető. hanem ezen betegség befolyására is kevés hatással van. Iszákosnál a tuberkulózis ha fellép gyorsabban végez, mint nem alkoholistánál. Szociális szempontból azért fontos, mert az iszákos a legtöbb pénzen alkoholt fogyaszt, megvonja a családjától, nem jut rendes lakásra, táplálékra s ruházatra. Azon téves felfogást is el akarják oszlatni, hogy az alkohol különösen a sör táplál.

Fontos azért is, mivel a szegény osztály az alkoholt, nedves, füstös rosszul szellőzött, szűk helyiségen fogyasztja. Hogy az ily helyiség befolyásolja a tuberkulózist, kétséget nem szenved. Hogy az iszákos érzeke minden szép és jó iránt eltompult, az is tény. Nem törődik az egészségügyi szabályokkal, nem ápolja önmagát stb. Hogy a jövő nemzedékre mily befolyással van, azt kimutattuk akkor, midőn a borhamisításról általában írtunk.

Ezekből láthatjuk, ha a tuberkulózis elleni védekezésre hívjuk fel a közönség figyelmét, akkor az alkoholizmus ellen is kell. Különben sine qua non.

H I R E K.

Esküvő. Szombaton, július hó 31-én d. u. 5 órakor vezeti oltárhoz Bögtén Kovács József geceenyi lakos, Koloszar Margitát. A vőlegény részéről tanuk lesznek: Kolosy Zoltán homokterenyei nagybirtokos és Koloszar László törvényszéki bíró. Tartós boldogságot az ifjú párnak.

Rendkívüli közgyűlés. A jánosházai hitelszövetkezet augusztus 1-én rendkívüli közgyűlésre hívja össze a tagjait. A gyűlés tárgya: 1 esetleg 2 felügyelő bizottsági tag választása.

Kabaré. A jánosházai diákság a »Kaszinó« összes termeiben a Kaszinó könyvtára javára kabaréval egybekötött táncmulatságot tart. A rendezéseket köszönettel fogadják és hírlapilag nyugtázzák a rendezőség. Műsor: 1. Prológ. Előadja: Salzberger Sámuel. 2. Ének. Előadja: Tertsch Dezső. Zongorán kíséri: Kovács Imre. 3. Dialóg. Előadják: Benyó Piroksa és Kákossy István. 4. Melodráma. Előadja: Kemenes Mór. Zongorán kíséri: Schlesinger Irénke. 5. Monológ. Előadja: Falcer Ferenc. Zongorán kíséri: Kákossy Károly. A vendégek kéretnek egyszerű ruhában megjelenni.

Eljegyzés. Steiner Ernő eljegyezte Lówy Margitot Jánosházáról.

— **Nem sikerült lopás.** Nagy Samuél, kiasomlyai lakos hétfőn este a tanítóhoz ment beszélgetni, amely időt egy ottani lakos

arra használt fel, hogy a lakásba törjön és egy kis pénzt elvihessen. Nagy éjjel 12 órakor tért a lakására, mikor is az előszobában gyanús zörejt hallott. Erre visszafordult és az utcán levő éjjeli őrt hívta segítségül. Mikor a lakás átkutatásához akartak fogni, egy gyanús alak kiugrott onnét a fejére dobott ruhával, hogy az arcát ne ismerjék meg. A ruhát lekapták ugyan a fejeről, de elmenekült. Másnap Fliszár Imre kiasomlyai lakos csak bealjit a ruhájáért, töredelmesen bevallotta a bűnét. Így került kézre az éjjeli látogató, de folytatása lesz a bíróságnál.

A Marcal halottja. Samu Imre, nyugvástu őr szerdán délután a nagy meleg miatt Karakóra ment, hogy ott a Marcal folyóban megfürödjék. A vízben egyszerre egy epileptikus roham lepte meg, amit a többi fürdőzők nem vettek észre, mire segítségére siettek, már megfulladt.

Körallatorvosi állások szervezése. A földmivélsügyi miniszter főhívta az alispánt, hogy a Jánosháza, Óriszentpéter és Szentelek községekben körallatorvosi állások szervezése iránt folyamatba tett tárgyalások eredményéről tegyen mielőbb jelentést.

Alkohol ellenes mozgalom. Július 19-én kezdődött Londonban alkoholelles congressus tanácskozása. Ezért tartottuk alkalomszerűnek az alkohol káros hatásáról újból a vezércikkünkben foglalkozni.

A borgátai bíró megtámadása. Vasárnap este 1/2 11 órakor Varga Elek borgátai bírót az éjjeli őrk felzavarták az álmából, mivel az ottani korcsmában mulatozó Varga Sándor verekedni készül s ők nem tudnak rendet csinálni. A bíró e jelentés alapján azonnal a korcsmába termelt, hogy bekére intse azon zajongót, mikor is Varga Sándor az atyjával neki mentek késsel a bírónak és 8—10 nap alatt gyógyuló testi sértést ejtettek rajta. Ez alkalommal Varga Sándor még a községbíró segítségére siető Kis József borgátai lakos fejét is bevágta és 15 nap alatt gyógyuló testi sértést okozott. A feljelentés a kir. ügyészséghez megtétt.

Fogorvos Jánosházán. Csütörtök óta egy budapesti fogorvos folytat fogászati praxist városunkban. Naponta fogadja a betegeket a Központi szálloda I. emeletén.

A dukai utcai árkok. A hatóság belátta végre az egészségügy fontosságát s a dukai-utcai pocsolnyak nemsokára eltűnnek. Az úton keresztül alagsorokkal leveztetik az árkokban összegyűlemlő vizet a Mária kerti árokig. Most megszűnnek a panaszok a dukai-utca miatt. Meg kell emlékeznünk Stern Mór fia téglagyárosokról, akik 10 koronával adták olcsóbban a csatornákhöz szükséges téglát s Kohn Károly cementgyárosról, aki 50 fillérrel olcsóbban adott egy-egy csövet, hogy a csatornák legyenek, mivel a téglagyárosok nagyot értek, nem feleltetnek volna úgy elkészített, amint mi is akartuk.

Öngyilkosság. Rosta János pálfai lakosnak nehéz volt már az élet, azért vasárnap délután bele ugrott a kutba. Mire észrevették, már halott volt.

**Egy nagy-forgalmu
tégla gyár
haláleset miatt eladó.**
Bővebb értesítés nyerhető: **Cellődömölkőn,
ösv. TORY Györgynénál.**

Elejtett beszédek.

A. Barátom, miattad örökös félelemben vagyok.

B. Miattam? Ismered az aesopusi meséket?

A. Igen, igen, de nem meséről van szó.

B. Hát, mi az?

A. Tegnap együtt volt egy nagy társaság, egyszerre azt mondja valaki, hogy oly nagyot ansagolni senki sem tud, mint ő.

B. Mi közöm ehhez?

A. Várj csak. Az egyik mondja: »Háry János a világ végén a lábát lefogatá.« Semmi válasza az illető. Majd a másik: Kinizsy Pál, mikor a törököket legyőzte, 6 törököt kapott fel s úgy táncolt örömeiben Ujra semmi. Egy ember a földszintről felugrott a 3-ik emeletre. Kacagás, de semmi. Toldy Miklós egy vendégoldalt véve a kezébe, mutatta az utat Buda felé. Ilyet ne mondj — válaszolja. Archimedes ki akarta forgatni a sarkából a világot. Ujra kacaj, de semmi.

B. Mikor lesz vége?

A. Egyszerre megszólal az illető, mondván: »A szomszéd boltosnak oly nagy vasuti sínraktára van, hogy azzal kifizetheti a te adósságodat; képzelheted, mily fülsiketítő kacagás támadt erre s azóta attól félek, hogy megreped a dobhártyám.

B. Kérlek ne bosszants, elég.

* * *

A. Mégis rossz a világ.

B. Na, mi az ismét?

A. Kérlek, a vonaton utazom s a nagy léghuzam miatt az utasok lármáznak, hogy a vasuti kocsi ajtaját tegyék be. Próbálja az egyik, próbálja a másik, de nem sikerül. Egyszerre azt mondja az egyik utas, kérem azt az ajtót úgy kell becsapni, akkor be lesz téve. Az utas odamegy próbálja, nem megy.

B. Na, hát mikor nevessek?

A. Na hát így sem megy, — mondja — mert ez még egy »hótig csalo« sem tudná becsapni.

Tuske.

NYILT-TÉR.

(E rovatban közlöttékért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.)

Válassz.

Collner Ferenc fia helyett

Collner Ferenc fia helyett

Jánosháza.

»Noblesse oblige« mondja a francia, ezt követem, ez az én elvem is, tehát tárgyilagosan felelek a »Vasvármegyé«-ben közzétett, de hozzám intézett támadó soraira.

Önök válaszolok csak részletesen lapomban azért, mivel ez itt a vidéken aránylag jobban el van terjedve s az itt megjelent vezetőcikkéről van szó.

Nem egyszer kijelentettem már, hogy én az ön családjával nem foglalkozom, dacára annak, hogy erre gyakran adott okot, de az én személyes ügyem háttérbe szorult a közügyek mögött.

A vasut.

A törvényhozás tavaly 5. a kereskedelmi kormány 4 vasut építésre adott engedelmet. A magyar kir. államvasutak hálózatán szükségés és két éven belül végzendő építkezési beruházásokra az 1908. XXXI. törvénycikk 110,200.000 koronát, forgalmi eszközök beszerzésére és felszerelésére pedig 92,330.000 koronát engedélyezett a törvényhozás. Ezek a rendelkezések kiegészítik az 1907. évi 29. törvénycikknek rendelkezéseit, amelyek 90,090.000 koronát engedélyeztek a magyar kir. államvasutak beruházásaira, úgy, hogy a magyar vasuti forgalmi részvénytársaságtól megvett 3175 darab teherkocsi vételárával, vagyis 11,692.920 korona 60 fillérrel együtt 4 év alatt több mint 300,000.000 koronát fordítunk a magyar kir. államvasutak beruházásának pótlására. Amihez még hozzászámíthatjuk azt a 12,806.000 koronát, amelyet az állami vasgyárak kibővítésére és felszerelésének kiegészítésére engedélyezett az 1908. évi 31. törvénycikk. Ez a nagy összeg is azonban csak a legeslegsürgősebb szükségletek kiegészítésére elégséges és annak legalább meg kétszerese lenne szükséges ahhoz, hogy a folyton növekedő forgalomhoz képest némileg tűrhető állapotokat teremtsenek. Tudjuk, hogy itt súlyos pénzkérdéssel állunk szerben és hogy annak megoldása nem a kormány jóakarátán mulik, reméljük azonban, hogy a kormány folyton figyelemmel fogja kísérni ezt a nagy kérdést és áldozatok árán szünetlenül orvosolni fogja a naponként mindinkább érezhetőbbé váló bajokat, mind a személy, — mind az áruszállítás terén; meg fogja szüntetni a folytonos kéréseket az áruszállításnál, a póthatár-idő folytonos hirdetését, a számtalan balesetet, amelyek rengeteg ember- és pénzáldozatba kerülnek és végül meg fogja szüntetni a vonaton szolgálatot teljesítőknél még mindig nem orvosolt overworkingját, a baleseteket az egyik főindokát.

A befektetéseknek és az üzleti kiadásoknak a bevételekkel arányban nem álló növekedése a kereskedelmi kormányt arra indította, hogy a magy. kir. államvasutak mind személydijszabását, mind gyors és teherárak szállításának dijszabását felemelni készül. A kereskedő-világnak igen nehéz a helyzete ezzel a fölemeléssel szemben. A magyar kir. államvasutak kimutatása szerint üzleti fölöslege a kiadások folyto-

nos növekedése következtében évről-évre csökken (1906-ban: 104.7 millió korona fölösleg, 907-ben: 88.9 millió 1908-pan körülbelül 70,000.000 kor.), úgy, hogy a két és fél milliárd koronát meghaladó befektetési tőke kamatszüksége 115 és fél millió korona nem telik ki belőle és tetemes kiegészítésre szorul az állam egyéb bevételeiből. Ily körülmények közt logikusnak és méltányosnak látszik, hogy azok járuljanak a nagyobb szükséglet fedezéséhez, akik a vasut előnyeit is élvezik, t. i. az utazó és szállító közönség. Viszont azonban kétségtelen, hogy a szállítás megdrágítása iparunkat és kereskedelmünket érzékenyen fogja sújtani és nem vigaszunk az, hogy az osztrák és a porosz dijszabás nagyjában nem olcsóbb, min amilyen a magyar dijszabás lesz. Az osztrák és a porosz ipar inkább bírja el a drágább szállítást, mint a zsenge és fejlődésben levő magyar ipar, amelyet minden drágítás létfeltételeiben támad meg. A rendesnél nagyobb fontossággal bírnak ebben az esetben, ha a kormány minden irányban a legkisebb részletekig terjedő, helyesség és általános jelleg tekintetében feltétlen megbízható információkkal látatnék el az érdekelt ipari és kereskedelmi körök részéről, különösen abból a célból, hogy oly viszonylatokban és oly szállítmányokat illetőleg alkalmaztassék a díjtételek felemelése, amelyet az államra nézve legnagyobb jövedelmezőség mellett sem sértik az ipar és kereskedelem érdekeit. Az ily általános kihatási s különösen az előreláthatóan a refomáció in pejus jellegével bíró újításoknál fáj-laljuk leginkább a kereskedelmi érdekvéviselőnek tulságos széttagoltságát. Ily esetekben az egyes kamarák és kereskedelmi egyesületek által összegyűjtött anyag együttes feldolgozása alapján adott egységes vélemény a legkisebb részletekben is annyira domináló hatással volna, hogy kész lehetlenség lenne elmulasztani. Országos a biz-vatásheliék minden egyes tagját annyira közéről érintő kérdésekben mellékes az egyes testületek nagyobb vagy kisebb mértékben való érvényesülése. Egyedül fontos a hazai kereskedelem és ipar általános érdeke.

Valóság menyasszonya.

Irta: Dónos Tiber.

A Kék gondolatok birodalmában nagy volt a vigasság. A király csudaszép leányának, Eszmény hercegnőnek ülték a lakodal-

mát. Egy vitéz királyfi, Valóság jött el, hogy oltárhoz vezesse és hegyen völgyön folyt a bor, harsogott a zene.

Fenn a magas várkastélyban a hosszú asztalok mellett mulattak a vendégek. Az aranyhaju menyasszony szerelmesen simult daliás vőlegényéhez.

— Szeretsz?

— Mint az Istenemet.

— És ha meghalnék?

— Hogy kérdezhetsz ilyet tőlem?

— Figyelj reám. Fájdalmas sejtés fogott el. Ezt a nagy boldogságot elbirni nem lehet. Én, a halálé vagyok. Mire a nap újra bearanyozza a szélkakas kacskaringós csucsaát, az én fehér menyasszonyi ruhám halottas lepelle vált. És ha ott fekszem a ravatalon, fögsz-e még akkor is szeretni?

— Ameddig ez élet tart én a tied vagyok. És ha itt hagynál, az én szívemnek meg kellene hasadnia... De... a menyegzőn ünnepén nem valók az ily komor gondolatok. Itt a kehely ürítsd ki, azután ölelj át és nyomd ajkamra az első, a legelső csókot.

Eszmény ajkához emlelte az arany kelyhet, fenéig kiitta a gyöngyöző bort, azután szüzi pirulással nyújtotta száját az első csókra. A királyfi elragadtatva karolta át ifju feleségét; forró ajkát ajkára szoritotta és ölelte, ölelte mintha elereszteni sohasem akarná.

A következő pillanatban a király kisasszony élettelenül hanyatlott alá.

A várkastély csucsives sirboltjában egy év óta szünetlenül égnek a hosszú fehér viaszgyertyák. Lobogó fénytük ráesik az üvegkoporsóra, melyben habszin menyasszonyi ruhájában, myrtus koszorúval a fején fekszik Eszmény. A ravatal lábánál pedig szótalan bánatában elmerülve áll Valóság, aki nem hagyta el e helyet, mióta idehelyezték mátkája tulvilági szépségben sugárzó tetemét. Egy teljes év... Vigasztalhatatlan, fogyhatatlan szomorúság egy teljes esztendeje. És újra megkondult az éjféli harangzó, az az óra, amelyben egy év előtt Eszmény halottra vált.

Valóság megsimitotta halavány homlokán a fekete hajfürtöket, kihuzta testét egyenesre, mint aki álomból ébred, egy utolsó pillantást vetett a koporsóra, azután hátat fordított neki és szilárd léptekkel indult fel a széles lépcsőkön.

Kint a csillagos éjszakában kísérteties félhomály feküdt a várudvaron. A királyfi megfujta kis arany kürtjét, csatlósai apródtól elrepatoltak össze.

— Hőzárak! — fogyeremet és a paripámát!

Ott kint az Isten szabad ege alatt csatolta fel disztelen pánccélját, övezte körül suhogó kardját, tette fejére ragyogó sisakját. Azután kivezettek holló fekete paripáját, az »Ellenállhatatlan-t, amely nyihogva, kapálva köszöntötte régen látott gazdáját. A királyfi nyeregbe szállt, egy csatós átadta neki a hosszú lobogós kopját, nagy csikorgással megnyitá a várkapu és valóság bucsu nélkül, kíséret nélkül elhagyta a Kék Gondolatok birodalmát.

Soká, soká nyoma veszett. Csak mint mende-monda járt szájról-szájra, hogy fék-

telen vakmerőséggel keres feledést szörnyű kűzdelmekben. Irdatlan óriások, ezerfejű szörnyetek félelmes sárkányok véreztek el kardja csapásai alatt, lehelték ki lelküket fekete paripája ezüstös patkói között.

Kietlen hegyvidéken, mélységes szakadékoktól körülveve, magas sziklaorom legetején állott egy kicsiny, de erős fellegvár. Az alkony utolsó sugarai még rajta égtek, már a környező vidékre ráborult a szürkület. Az esti szellőben fáradtan csüggött alá a bástya főárbócán a nagy fehér arannyal himzett zászló. A rudhoz támaszkodva állott Szellem várur csodaszép leánya Eszme. Tekintete messze elkalandozott a kopár sziklatájon, de fényes szemei nem látták a rohanó patakot, a kanyargó ösvényt, a vándor fellegeket, mert szívének bánata forró könnyekkel árasztotta el arcát. A világ leghatalmasabb ura »Hamisság« király rávetette a szemét, megkérte a kezét és Szellem nem merte megtagadni a kérését. Talán nem is akarta . . . De Eszme addig könyörgött, rimánkodott, amíg egy évi gondolkodási időt nyert. Ma mult el az utolsó nap, és Hamisság pompás kíséretével megérkezett. Ott lenni mulattak vérszín bor mellett a nagyterem hűvös csarnokán.

Egy kürt tiszta csengésű szava ébresztette fel merengéséből. A várkapu előtt koromfekete paripán, talpig gyászban egy lovag állott.

- Ki vagy? Kérdé Eszme.
- Lovag, aki éjjeli szállást kér.
- Neved?
- Valóság.
- Híredet hallottuk.

Eszme parancsára leeresztették a hidat és Valóság leugorván lováról, bevezette a várba. A várudvaron szembe találta magát Eszmével. Mintha tör vágódott volna szívébe, olyan fájdalom vett rajta erőt, mikor a tekintetük összevillant . . . Anyyra hasonlított elvesztett boldogságához, Eszményhez. Azután végtelen öröm támadt benne, mert érezte, hogy meggyógyult. Szótlanul állottak egymással szemben, hosszan, hosszan. Akkor a királyfi odalépett a leányhoz, megfogta a kezét, keblére vonta: — Szeretek!

Eszme elragadtatva felelt: Szeretek!

A nagy csarnokban javában folyt a mulatozás, mikor egyszerre kitarult az ajtó és mint ragyogó kép megjelent keretében Eszme, aki kezénél fogva vezette Valóságot.

Hamisságnak elborult a homloka, mikor az ifjú meglátta Ismerté őt, mert világi tornákon ez volt az egyedül ellenfele, aki te bírta győzni.

Szellem, a várur csodálkozva kérde:
— Kit vezetsz hozzám, leányom?
— Én, Valóság vagyok. Nevem mindegy is ismeretes, ahol jó emberek laknak. Eljöttem, hogy megkérjem a leányod kezét.
— Az övé akarok lenni, szűlt Eszme egyszerűen és azzal midaketten térdre ereszkedtek.

Valóság első szavára Hamisság talpra ugrott és mind közelebb nyomult az emelkedettebb asztalokhoz. Most éppen a térdelő mögött állt. Eszme felelete az arcába kergette a vért . . . A leány kiköszörözte . . . Rettentő

bosszu gondolata villant meg agyában. Villámgyors mozdulattal kirántotta hüvelyéből fegyverét, előbb az előtte térdelő férfit, majd a leány vállai közé merítette.

Az orvtámadástól elszörnyűködve, egy pillanatig néma, merev maradt mindenki. Azután kétségbeesett bosszuziáltással száz kar szikrázott az ég felé.

De ime, Eszme és Valóság felkeltek, mintha mi sem történt volna. Hamisság elmúlva hátrált; az álmélkodó sorokon végighangzott: csoda, csoda!

Valóság néma méltósággal, kinyújtott karral intett Hamisságnak, hogy távozzék. Eszme átkarolta völgyényét és mosolyogva nézett a bámulókra:

— Hát ti nem tudtátok, hogy mi halhatatlanok vagyunk?

Esti ima.

Irtá: Kiss Arnold.

Alkonyi szellő jött a lakomba,
Esteli bánat sir a dalomba,
Nappali bűnért esteli bánat
Készítet imára, látva hibámat,
Éj van a házban, bú a szívemben,
Ó Uram! Isten! Nincs aki védjen,
Nincs, aki védjen kívül engem.

Vig alakokkal jártam a fényben,
Ó, de felednek ők a sötétben,
Gógteli álmok oszladozóban,
Büszke remények roskadozóban,
Úgy tudom én megkönnyel a szemben:
Nincs, aki védjen kívül engem!
Nincs, aki védjen kívül engem!

Küzdtem a létnek tengere ellen
Minden erőmmel, csak te veled nem,
Nincs ovezőm már, törve a csónak,
Vesztve reményem, kétes a holnap,
Bűban-e, bajban tengetem életem?
Lesz-e ki védjen kívül engem?!
Kívüled engem nincs, aki védjen.

Este van, érzem, csöndbe leszállnak,
Sugva suhannak szerte az árnyak,
Ó, Uram! Isten! álmot a szemre!
Szende reményt küldj bús kebelembe,
Éjjeli rémtől védj meg a lelkem!
Nincs aki védjen kívül engem!
Nincs aki védjen kívül engem!

A verkli.

Irtá: Peterdi Andor.

A várur és a földszintes ház udvarán az asszonyok már nagyon türelmetlenül várták férjüket. Dél volt. Az egyik asszony pedig aki rendszeren utóljára szokott végezni a főzéssel, ép most szúrta le a levest. Ez egyszer ő sem késett s így van rá kilátás, hogy az udvar csendjét semmiféle lármá, veszekedés nem zavarja meg. Az asszonyok egynemelyike a konyha-ajtóban áll s türelmetlenül tekintget a kapu felé.

Asztalos István felesége pedig dühében tépetgeti már a köténye sarkát s mikor már sehogy sem tudja magát türtöztetni oda szól a szomszédasszonyokhoz.

— Aztán siessen az ember a főzéssel, de hol a fészkes fenéke vannak, mert hiszen egyse gyűn.

Abban a pillanatban fordult be a ka-

pun a szomszéd asszony férje. Derék, szálas ember, fekete, tömött bajusszal. Kis rövid száru pipáját a kezében tartva, siet végig a keskeny, de hosszan elnyúló udvaron s köszönget jobbra balra az ajtóban várakozó asszonyoknak.

Aztalósé oda is szól hozzá, amikor elmegy mellette:

— Nem látta valahol a férjemet, Vancsik ur?

— De láttam, jönnek már utánam.

Asztalosné fogja magát s kiszalad a kapu elé, de már akkor egymásután sietnek befele az éhes férfiak.

Néhány másodperc múlva déli csend van az udvarban s csak néha hallani egy-egy percollán tányér vagy egy kanál csörömpölését.

A szegény ember igen hamar végez az ebédjével, sem ideje, sem enni valója nincs hozzá, hogy sokáig elhúzódjék az ebéd nála. Az egy óras ebéd időt úgy osztja meg, hogy abból még egy félóra pihenésre is jut s a mikor a kanalat leteszi, elveszi a pipáját s kívül a küszöbére vagy ha nagyon alacsony, a földszintjétől kihozza a »sámlit«, ráül egy kejes sóhajttással s élvezi az arany szabadságot egy fél óráig.

Az ebéd csakhamar véget ért s a férfiak követve a régi szokást, egyenként lassan elfoglalták helyüket a küszöbön. Az apró gyermekek is összeverődtek az udvar közepén s várták a verklit, melynek ütemes dallamát már át lehetett hallani a szomszéd-ból. Az asszonyok meg benn elmosogattak.

Néhány perc múlva recsege nyílik a kapu s dübörögve dülik be a verkli; az apró gyerek sereg körül fogja és felhangzik az isteni muzsika, a kicsinyek epynemelyike táncra is kerekedik, ott tipeg egy két esztendő-s kis-lányka és a muzsika az ő verét is nyugtalanúságra ingerli, egy helyben emelgeti olyan szent bárgyusággal apró kis lábcskáit, mintha csak kitanították volna rá, pedig senki sem tanította, ő maga kitalálta.

Az asszonyok is félre teszik a mosogató rongyot és odaállnak az ajtófélfának támaszkodva, ha nem szégyenlenék, úgy felgyűrt kézzel még táncra kerekednének. De hétköznap a férfiak is lomhák és unalmasak, míg vasárnap inkább rá lehet szedni ilyen bolondságra.

És ebben a gyönyörű ebédutáni idillben belesüvölt a malomkürtje és a gyár sipja, hogy:

— Munkára, egy óra van!

Az emberek lassan, kedvetlenül felszedelődnek a küszöbről s kiki fáradt szomorúsággal megcsókolja kis gyerekeit, elindul munkára.

Csak Asztalos nem mozdul, ott ül a küszöbön, fejét rátámasztja kerges tenyerére s hallgatja a verklit. A felesége unszolja is már.

— Erigy, elfújták az egyet. Megbűntetnek.

Ráérek, nem megyek.

— Vancsik is elment, meg a többiek, nincs már itt senki.

Miközben beszélgetnek, akkor megvan, amikor akarok.

— Jól van, a te bajod?

Ez alatt a verkli belekezdett az utolsó darabba: a Marsaillaisbe.

Asztalos e óta hallatára felegyenesedett, a szemei izzó tüzből égtek s úgy érezte, hogy ez az induló neki szól, aki gyűlöli a rabszolgaságot, aki mindent gyűlöli, ami a »muszaj«-hoz van kötve.

Olyan diadalmasan állt ott az ajtóban az öntudatos ember, hogy a szabadság-vágy örök szimbólumát jelképezhette volna.

— Mejj már fiam!

Erre ő tajtékozós dühvel földhöz vágta kis pipáját s oda ordított az asszonyoknak:

— Nem megyek! Ma nem dolgozom!

Csak a következőket frissitem fel az emlékezetemben:

Mikor bizonyos ügyért egy urat provokáltam, az ön-családjának egy tagja gördített akadályt a segímeim elé, hogy gyorsan elégtételt vehessek és kapjak.

Becsületbírósnak kellett összeülni dr. Ernst József volt vármegyei főispán elnökelete alatt.

Azért kaptam elégtételt.

Midőn egy szegény frátert reám uszítottak s én elbántam vele érdeme szerint: beperelt. Pervesztés után Önök fizették ki helyette a 470 korona költséget, 2 részletben.

A lapom (Önök szerint nyomtatvány,) ellen Önök agítottak folyton.

Midőn a képviselőtestületbe beválasztottak, Önök korteskedtek ellenem legjobban stb. Én a hold nyugalmával vettem mindezt tudomásul.

Mindenkor jogomban áll egy nyilvános intézményt bírálat tárgyává tenni, ha van rá ok, a közvélemény szócsové a sajtó. Én a »Jánosháza Vidéke« takarékpénztárral foglalkoztam és Önök személyeskednek.

Most azt állítják rólam, hogy »kenyér-gondok bántanak és kenyérligetségre vezet.«

Jegyezzék meg maguknak, hogy aki gazdag családból származik s nyakára hág egy nagy vagyonnak, de amellől oklevele van s tisztességes jövedelme, (ezt nem tagadják maguk sem el) akkor, ha kenyérgondok bántják is, ez nem szegény, de azt mutatja, hogy a számtani műveletekkel, vagyis az **összeadás** és osztással hadilábon áll. Azt is tudja, hogy a napokban éjjel vittek egy szegényhez, este 10 órától reggel 3 óráig ott voltam és nem fogadtam el egy fillért sem. 30 koronát kérhettem volna. Ebből jutott volna kenyérré s kevesebb lett volna a gondom. Kenyérligét nem vagyok, nem is tudnék lenni, ezt az ellenségeim is elismerik, kivéve ÖLÖK, tehát felmentve érzem magam, hogy ez ellen védekezem. Ugy-e, a bagoly mondja a verébnek, hogy: nagyfejű?!

Eugem az érdekel pl. hogy valamely faluban, mondjuk Hosszúfaluban miként forgatják ki a gyöngyöket a vagyonból a Gyalogokat, a Vasokat. Vagy mások miként adtak Pigárok koldustársisznját a Mórócoknak és Nagyoknak, mert ahol sötétség van, oda szeretem bevinnij a világosság fátylóját.

Közérkölcök bírása akarok lenni: állítják, igenis lehetek, az Önök gyöngye okoskodása csak azt bizonyítja, hogy nem értik a szavak értelmét, fogalomzavarban szenvednek, ~~de nem veszik föl a váltót.~~

Ön is lehet erkölcsbír, talán akad hallgatója, ha pl. steutori hangon beszélné valahol Berzsényi egy ódájából véve az alapszöveget: »Minden állam talpköve a tiszta erkölcs.« stb., vagy írna valamely nyomtatványban.

Önmagukat cáfolják meg, paradoxot állítanak midőn azt írják: »Támadásának alaptalansága nyilvánvaló, de igaz az, hogy családunk egy tagja 50 ezer forintos hitelt élvez Szombathelyen. Mit állítottam én, — azt, hogy a család 5 tagja 50 ezer forintos (ott sajtóhiba volt 50 ezer forint értendő) hitelt vett igénybe Szombathelyen. Természetes, ugy értendő, hogy egy veszi igénybe, vagyis az 5 együttemleg felelősségét értem, ez nem támogatás volt, hanem a tény konstatálása. Először sértésnek veszik ezen állítást, azután pedig kérkednek velem, de nem dicsekvésből ismerik el azon 50 ezer forintos hitelt. Hát hol itt a logika?

Nekem fájhat ez? Hisz nincs üzletem, nincs nekem oly nagy szükségem pénzre, legföljebb kenyérré. Figyie meg, nekem volt már 50 ezer forintom. Előttem nincs a pénznek értéke, ezt is tudja. Csak azt az embert becülöm, akinek ethikai értéke van. Vagy oly nagy pénz Önök előtt 50 ezer forint?

Cáfolni nem cáfolnak semmit, hanem a gorombaságokkal akarják eltéríteni a figyelmet.

Nem fogadom el cáfolatnak azt sem, midőn oly nagyot állítanak: — »Jánosháza-vidéki takarékpénztár betétjének jelentékeny része a mi családunk pénze.« Mielőtt Ön ezt állította, a tükör előtt pózba vágta magát és mondván: »Hallgass el ég, némulj el föld.« (Schimu schomajim, haazinu hoorec) ilyet nem hallott a világ. Azon állítás tetszhetett Önnek ugy, azért jelentette ki, különben érthetetlen. Tudja-e, hogy megrezkedt bele a levegő? — A betét jelentékeny része az ön családjáé? Nagy dolog ez kérem, de tudom, hogy Ön jó üzletember, hát az első pillanat muló hatása után, nem veszem oly komolyan, megmondom az okát. A betétért fizetnek $4\frac{1}{2}\%$ -ot, a váltókra 7% -ot, ön mint jó üzletember 2% hasznót zsebre akar vágni inkább, mintsem a betét ott heverjen és $2\frac{1}{2}\%$ -ot ráfizessen, a saját pénzére. Hogy értsem ezt, 50 ezer forint folyószámla hitelt élveznek $6\frac{1}{2}\%$ -ért, a betétért pedig $4\frac{1}{2}\%$ -ot fizetnek, ugy ismét ráfizetnek $1\frac{1}{2}\%$ -ot?

Ne tréfáljanak így!!

Azt is írják, hogy üzleti váltókat is helyeznek ott el. Ha oly sok a betétjük, akkor a váltót inkább a saját Wertheim-szekrényükben helyezik el számítva 7% reá, ami pénz Önöknek pedig kell, azt a betétből ~~kivessék,~~ de nem ~~veszik föl~~ váltóra.

Lásza, a logika törvénye ilyen, ez csalhatatlan egyedül a világon.

Ha olyan ~~veszik föl~~ fizetett vasuti sineikkel, Csaka vassal a kötelezettségüket, akkor miért mondta Önök közül valaki, ha jól tudom Ön: »Mihelyt 50 ezer forint vagyonom lesz, Budapestre megyek lakni?«

Nem dicsekvésből hozzák fel, hogy mily

sok részvényük van a Jánosháza vidéke takarékpénztárból, de azt akarják, hogy ez fájjon nekem. Gyöngye támogatás. Önöknek fáj az, hogy a vagyon, ha még ugy föl is van fujva, nekem nem imponál, de erre van egy megjegyzésem. Ha Önöknek oly sok a részvényük s a betétjük, akkor minek a részvénytársaság? Eresszék szélnek az igazgatóságot, tegyének ki más cégért pl. X. Y. vállalati irodája s mutassák meg, hogy a saját lábukon is vezetnek az üzleteiket.

Mást monddok. Lépjének ki abból a takarékból, hagyják ott a betétjüket, tartsák meg a részvényeiket, hadd lássa a világ, ha oly rossz a nyelve, hogy a takarékok vjragzik Önök nélkül és Önök is élnek a takarékok nélkül. Az én kritikáim alaposak, jogosak és tárgyilagosak. Az ut, amelyen én haladok az igazi, ezen haladok tovább is, erről nem térek le soha.

Engem ijesztgetni nem lehet, nem is engedem magam.

Jánosháza, 1909. július 25-én.

Dr. Marton Adolf.

Szerkesztői üzenetek.

F. M. Helyben. A »Kemenesvidék« azon számát a levelével együtt megkaptuk, a figyelemzetést köszönjük. Mi cserevisztonnyal nem vagyunk azon lappa, tehát könnyen megcsik, hogy elfoglaltságunk miatt is nem jut kezünkhez. Nekünk nem volt azon lap ideálunk, de nem is irányadónk. Kis tapasztalossággal meg tudhatta volna tölünk, hogy az egész egy fantázia szüleménye és rossz akaratú koholmány. Kraft Ebng törvényszéki orvostudományban szemtanú eset van felsorolva, hogy egy hysterika mire képes. Az ügy bíróság előtt van, ott fog tisztázódni. Ha illetenárának csapott fel, ehhez van joga, csak legyen aki hallgat reá. Mi nem kérünk mástól tanácsot, nem is fogadunk el arra nézve, hogy mily uton haladjunk. Az magában véve illetlen-ég, hogy egy lapársát »sajttakarónak« nevezi. Ano issre? Vajjon forgatjuk-e ugy a tollat, mint az illető, vagy talán erre nem kell felelni?!

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a u. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Jánosházán a Sümegi-ut cában a **vasuti állomás** közelében, a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

kocsifényező, kárpitos és mázoló műhelyt

nyitottam. Főtörékvésem oda irányul, hogy a sok éven át Budapesten több helyen szerzett tapasztalataimmal, lelkiismeretes és jó minőségű munkával az itteni megrendelőim megeredését kiérdemeljem.

Kiss Vendel

kocsifényező és mázoló-mester
Jánosházán.

Fogorvosi jelentés.

A n. é. közönség b. tudomására hozom, hogy rövid idei tartózkodásra

Budapestről Jánosházára érkeztem és itt a **Központi szállóban**

fogászati rendelést tartok.

Végzek a fogászat minden ágába vágó munkálatokat:

szájpadlás nélküli műfogakat, egész fogsorokat, arany koronákat, fém hidakat (amerikai módszer szerint) a legjobb kivitelben.

Fogadok: délelőtt 9—12-ig, délután 2—6-ig.

SCHERZ ELEMÉR v. egyetemi fogász.

Felvilágosítás bárki részére díjtalan.

Gabona-árak.

— 1909. július 28-án. —

Salzberger Rudolf jelentése szerint:

Buza	12 80	13 00	korona.
Rozs	8 80	8 90	
Árpa	8 00		
Zab	7 50		
Bab	8 00		
Tengeri	9—		

pr. 100 kgr.

Iránvzat szilárd.

3000 arany-dublé lánc teljesen ingyen.

Az ujonnan készült arany-dublé láncainknak reklámot akarunk csinálni, az ill. katalogusunkat pedig terjeszteni.

Aki beküld 1 koronát (bélyegekenben is) annak azonnal küldünk egy finom

arany-dublé láncot. Utánvétellel**1.70**

Kivitel

S. SCHWARZ.

Hormay-uca 5. 55.

Wien XVII.

Hol szerezzük be a nyári ruha szükségleteinket??

CSEH KÁLMÁN és **FIA** kész férfi és gyermek-ruha nagy áruházában, ahol saját árban adják a még megmaradt nyári öltönyöket, ugyszintén gyermek kosztümöket, áron alul is.

Már 1 koronától kezdve van öltöny, míg a készlet tart. Kérem e mesés, olcsó árakon vásárolni:

Tisztelettel

Cseh Kálmán és Fia

Jánosháza (Vas megye.)

Felvétetik: 3 vásárolzó, egy jó német szabó-segéd és két tanonc is vegyes munkára, jó fizetés, jó ellátás.

Hirdetések felvételnek Jánosháza és Vidéke kiadóhivatalában.**Stock-Cognac Medicinal**

szavatolt valódi borpárlat

CAMIS és **STOCK**

gőzpároló telepéből

BARCOLA.

Egyedüli Cognac-gőz-főződe állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható Jánosházán:
minden jobb üzletben.

Állandó nagy raktárt tartok építkezési célokra és bármilyen cement munkához a legjobb hírnévnek örvendő, kitünő minőségű

BECSINI Portland és Román cementből

valamint szántóföldek, kaszálók és szőlőhegyek jó karban tartásához

Szuperfoszfát Műtrágyát

„Hungária” védjeggyel.

SINGER SÁNDOR Jánosháza

Saját érdekében**csak****Bohn-féle**

nagykikindai és zombolyai

cserepet fogadjon el és utasítson vissza más silány minőségű cserepet, mert

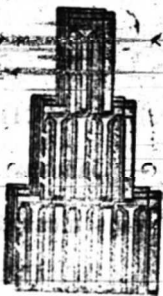
csak a Bohn-fele

cserep jutányos, szép és szakszerű fedőanyag.

Tessék mintát és árjegyzéket kérni.

Bohn-cserépgyár

Zsombolyán.

Szabadalm. Bohn-féle termésketűs vörös fedőcserep